

Μεταδοτικές Ασθένειες & Προσωπική Προστασία

Σαν διασώστης θα έλθεις πολλές φορές σε επαφή με πολλούς ασθενείς που πολλοί από αυτούς ίσως πάσχουν από διάφορες μεταδοτικές ασθένειες. Μεταδοτικές ασθένειες υπάρχουν πολλές (βλ. πίνακα 1), ειδικό ενδιαφέρον όμως έχουν οι παρακάτω:

• **Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας (AIDS)**

Η νόσος προκαλείται από έναν ιό (HIV) που προσβάλλει το ανοσολογικό σύστημα του οργανισμού. Οι γνωστοί τρόποι μετάδοσης είναι το αίμα, τα προϊόντα αίματος, τρύπημα από μολυσμένη βελόνα και η σεξουαλική επαφή. Μέχρι σήμερα δεν έχει βρεθεί εμβόλιο ή αποτελεσματική θεραπευτική προσέγγιση για την αντιμετώπιση της νόσου. Στη χώρα μας οι πάσχοντες και αριθμός φορέων του ιού είναι σε αυξανούσα μορφή.

• **Ηπατίτιδα**

Η ηπατίτιδα είναι μια ασθένεια που προκαλεί φλεγμονή του ήπατος. Τα σημαντικότερα αίτια που προκαλούν ηπατίτιδα είναι οι ιοί ηπατίτιδας A, B, C, D και E. Οι γνωστοί τρόποι μετάδοσης των ιών είναι το αίμα ή παράγοντα του αίματος, τρύπημα από μολυσμένη βελόνα, μετάγγιση αίματος ή σεξουαλική επαφή. Ο ιός της ηπατίτιδας αποβάλλεται επίσης με τα κόπρανα των παθόντων και μπορεί να επιζήσει σε αποξηραμένο αίμα 6-7 μέρες. Η ηπατίτιδα B είναι η αιτία θανάτου σε περισσότερους από 200 διασώστες κάθε χρόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής – περισσότερο από κάθε άλλη μεταδοτική ασθένεια.

• **Φυματίωση**

Η φυματίωση είναι μια μολυσματική και πολύ μεταδοτική ασθένεια των πνευμόνων και μπορεί να αποβεί θανατηφόρα Αντίθετα με τις παραπάνω, η φυματίωση μπορεί να μεταδοθεί δια μέσου του αέρα. Από τη δεκαετία του '80 θεωρείτο ότι η ασθένεια αυτή είχε εξαλείψει από τον πλανήτη αλλά επανέρχεται στην «ενεργό δράση της» σταθερά αλλά και με νέα ένταση η οποία δεν αντιδρά σε φάρμακα που συνηθίζονταν να χορηγούνται για την εξάντληση της. Είναι ίσως σοφό να υποθέτει ο διασώστης ότι ο ασθενής που βήχει έντονα ίσως έχει προσβληθεί από φυματίωση και να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα προστασίας.

Πίνακας 1: Μεταδοτικές Ασθένειες

- Ανεμοβλογιά
- Διφθερίτιδα
- Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας (AIDS)
- Ερυθρά
- Επιδερμική Σταφυλοκοκκίαση
- Ηπατίτιδα
- Θυρεοειδής Πυρετός
- Ιλαρά
- Κοκίτης
- Λοιμώξεις αναπνευστικού συστήματος
- Μηνιγγίτιδα
- Οστρακιά
- Παρωτίτιδα
- Σύφιλη
- Φυματίωση

• **Τέτανος**

Ο τέτανος είναι μια βαριά λοιμώδης ασθένεια που προκαλεί μυϊκούς σπασμούς και πολύ συχνά θάνατο. Το μικρόβιο του τετάνου είναι ένα μικρόβιο αναερόβιο (δεν ζει στον αέρα ή στο οξυγόνο) αλλά επιβιώνει σε υψηλές θερμοκρασίες ακόμη και σε ξηρασίες, στο χώμα, στη σκόνη, στα κόπρανα των ζώων, κλπ. Το μικρόβιο αυτό μπορεί να μπει στον ανθρώπινο οργανισμό από ένα τραύμα ή έγκαιμα που έχει καταστρέψει την επιδερμίδα. Έχοντας σαν σπίτι του πλέον το ανθρώπινο σώμα πολλαπλασιάζεται σε κατάλληλες συνθήκες (έλλειψη O₂) παράγοντας μια τοξική ουσία, την τοξίνη, η οποία προσβάλλει το ανθρώπινο νευρικό σύστημα. Συσπάσεις και σπασμοί των μυών (κυρίως των μαστητήρων, της πλάτης, της κοιλιακής χώρας και των αυχενικών) είναι τα κυριότερα συμπτώματα του τέτανου. Σε προχωρημένα στάδια οι «σπαστικές» αυτές κρίσεις επεκτείνονται στους αναπνευστικούς μύς με συνέπεια το πιθανό θάνατο. Επιπρόσθετα παρουσιάζεται πυρετός και αυξημένη εφίδρωση ενώ ο ασθενής έχει ακέραιες τις διανοητικές του λειτουργίες. Με πολύ δύσκολη θεραπευτική αγωγή (αναπνευστικό) η ασθένεια αυτή έχει δείκτη θνησιμότητας 30-50%.

Πρόληψη και Παρεμπόδιση Μετάδοσης Ασθενειών

Με τη πάροδο του χρόνου, οι ιατρικές επιστημονικές έρευνες ανακαλύπτουν συνεχώς καινούργιες ασθένειες αλλά και παλιές (θεωρούμενες εξαλειμμένες) που παρουσιάζονται με καινούργια ένταση ή "διαφορετική ταυτότητα". Επειδή τα μέτρα πρόληψης αλλάζουν συνεχώς, η συνεχή ενημέρωση και η άψογη πρακτική εφαρμογή μέτρων πρόληψης, είναι ηθικό καθήκον κάθε επαγγελματία και εθελοντή διασώστη αλλά και υψηλή εύθνη απέναντι στον εαυτό του, στην οικογένειά του, στους συνάδελφους του και στους ασθενείς του.

Η κύρια μέθοδος πρόληψης της μετάδοσης είναι η παρεμπόδιση εισβολής διαφόρων ιών στο ανθρώπινο σώμα (κάτι που η επιδερμίδα κάνει πολύ καλά).

Οι διάφοροι ιοί μεταδίδονται με διάφορους τρόπους αλλά οι κυριότεροι είναι οι εξής:

Άμεσα - επαφή με ασθενή (π.χ. χειραψία, "φιλί της ζωής", κλπ.)

Εμμέσα - επαφή με υπάρχοντα του ασθενή (π.χ. ρούχα, φάρμακα, χαρτικά, κλπ.)

Μέσω αέρα - σταγονίδια προερχόμενα από βήχα η εκτοξεύονται με εμετό

Υπέθεσε πάντα ότι όλα τα «υγρά» του ασθενούς είναι μολυσμένα.

Για τις παραπάνω περιπτώσεις ο διασώστης πρέπει να πάρει τις κατάλληλες προφυλάξεις:

1. Διαθεσιμότητα και άψογη εφαρμογή εφοδιασμού **προσωπικής προστασίας.**

- Πλαστικά γάντια μιας χρήσης
- Μάσκα (χειρουργείου) προσώπου (μύτη και στόμα)
- Πλαστικά γυαλιά προστασίας
- Μάσκα παροχής αναπνευστικής βοήθειας με 'μονοδρομική' βαλβίδα
- Στολή χειρουργείου μιας χρήσης

2. Άψογη εφαρμογή μέτρων προστασίας για **μολυσμένα αιχμηρά αντικείμενα η εργαλεία.**

- Βελόνες ενέσεων
- Μαχαίρια η αλλά κοφτερά αντικείμενα
- Σπασμένα γυαλικά (μπουκάλια, τζαμιά κλπ.)

3. Διαθεσιμότητα και άψογη εφαρμογή εφοδιασμού παροχής **αναπνευστικής βοήθειας.**

- Μάσκα παροχής αναπνευστικής βοήθειας με 'μονοδρομική' βαλβίδα
- Συσκευή παροχής αέρα στους πνεύμονες ("ventilation bag", Ambu)

4. **Λεπτομερή πλύσιμο χεριών** (με ειδικά αντί-μικροβιακά, ειδικά μετά από επαφή με ασθενή)

5. **Λεπτομερή απολύμανση** όλων των εργαλείων, επιφανειών και ρουχισμού.

6. **Εμβολιασμός διασώστη** (τέτανο, φυματίωση, ηπατίτιδα, κλπ.) όπως προβλέπουν οι διατάξεις του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.